

RAZSEŽNOSTI DUHOVNIŠKEGA OBLIKOVANJA

Janez Pavel II.. Posinodalna apostolska spodbuda *Dal vam bom pastirjev*. 1992. *Cerkveni dokumenti* 48. Ljubljana: Družina.

ČLOVEŠKO OBLIKOVANJE, temelj celotnega duhovniškega oblikovanja

M. Rupnik, Angelovo oznanjenje

43. **»Brez ustreznega človeškega oblikovanja bi bilo vse duhovniško oblikovanje brez svojega potrebnega temelja«.** (Propositio 21) Ta izjava sinodalnih očetov izraža ne le dejstvo, ki ga vsak dan narekuje razum in potrjuje izkušnja, ampak potrebo, ki ima svojo globoko in posebno utemeljitev v samem značaju duhovništva in njegove službe. Duhovnik, ki je poklican, da bi bil živa podoba Jezusa Kristusa, Glave in Pastirja Cerkve, si mora prizadevati, da v sebi v čim večji meri odseva tisto človeško popolnost, ki se kaže v učlovečenem

božjem Sinu. Ta popolnost z enkratno učinkovitostjo odseva v njegovem vedenju do drugih, tako kot nam jo predstavljajo evangelisti. **Duhovnikova služba je dejansko to, da »v Kristusovem imenu in osebi oznanja božjo besedo, deli zakramente in v ljubezni vodi krščansko skupnost. Toda pri tem se obrača vedno in edino h konkretnim ljudem: »Vsak veliki duhovnik je vzet izmed ljudi in postavljen ljudem v korist za to, kar se nanaša na Boga«** (Heb 5,1). Zato odkriva duhovnikovo človeško oblikovanje svojo posebno pomembnost v odnosu na naslovnike njegovega poslanstva: **prav zato, da bi bila njegova služba človeško tem bolj verodostojna in sprejemljiva, je potrebno, da duhovnik oblikuje svojo človeško osebnost tako, da bo most, ne pa ovira za druge pri srečanju s Kristusom, človekovim Odrešenikom. Potrebno je, da bo duhovnik po zgledu Jezusa, ki je »vedel, kaj je v človeku«** (Jn 2,25; prim. 8,3-11), **znal prodreti v globino človeške duše, uvideti težave in probleme, olajšati srečanje in dialog, pridobiti si zaupanje in sodelovanje, presoјati vedro in objektivno.**

Torej ne samo zaradi pravične in dolžne zrelosti in uresničenja samega sebe, ampak tudi zaradi službe, morajo bodoči duhovniki gojiti več človeških lastnosti, ki so potrebne za oblikovanje uravnovešenih osebnosti, močnih in svobodnih, sposobnih, da prenašajo težo pastoralne odgovornosti. Potrebna je torej **vzgoja za ljubezen do resnice, za poštenost, za spoštovanje do**

vsake osebe, za čut pravičnosti, za zvestobo dani besedi, za resnično sočutje, za skladnost in zlasti uravnoveženost v presoji in vedenju. Preprost in obvezujoč program za tako človeško oblikovanje je podal apostol Pavel Filipljanom: »Vse, kar je resnično, kar je plemenito, kar je pravično, kar je čisto, kar je ljubeznivo, kar je častno, kar je količkaj krepostno in ugledno, vse to imejte v mislih« (Flp 4,8). Zanimivo je omeniti, kako **Pavel prav v teh, globo človeških dobrih lastnostih, sebe postavlja kot vzor svojim vernikom: »Kar ste se od mene naučili, prejeli, slišali in videli, to delajte«** (Flp 4,9).

Posebno pomembna je **zmožnost stika z drugimi**, zares bistvena prvina za tistega, ki je poklican, da **nosi odgovornost za skupnost in da je »človek za skupnost«**. To zahteva, da duhovnik ne sme biti ošaben, prepirljiv, ampak ljubezniv, gostoljuben, iskren v besedah in v srcu, razumen in obziren, velikodušen in pripravljen za služenje, zmožen, da osebno nudi in zbuja v drugih iskrene, bratske odnose, pripravljen, da razume, odpušča in tolaži (prim. tudi 1 Tim 3,1-5; Tit 1,7-9). Današnje človeštvo, večkrat obsojeno na razmere pomasovljenja in osamelosti, predvsem v velikih mestnih koncentracijah, je vedno bolj občutljivo za vrednoto stika z drugimi: to je danes eno izmed najzgovornejših znamenj in ena izmed najučinkovitejših poti za evangeljsko sporočilo. V tej zvezi se kot značilen, odločilen dejavnik uvršča oblikovanje duhovniških kandidatov za čustveno zrelost kot sad vzgoje za pravo in odgovorno ljubezen.

Čustvena zrelost in vzgoja za svobodo

M. Rupnik, Samarijanka in Jezus (2006)

44. Čustvena zrelost predpostavlja zavest, da je ljubezen v središču človeškega življenja. Dejansko, kot sem zapisal v okrožnici *Človekov Odrešenik*: »Človek ne more živeti brez ljubezni. Sam sebi ostane nerazumljiv; njegovo življenje je brez smisla, če ni v njem ljubezni, če ne najde ljubezni, če ljubezni ne izkusi in si je ne prisvoji, skratka, če ljubezni ni deležen«.

Gre za ljubezen, ki pritegne vsega človeka v njegovih fizičnih, psihičnih in duhovnih razsežnostih in prvinah, in ki se izraža v »ženitovanjskem pomenu« človeškega telesa, po katerem človek sam sebe podari drugemu in drugega sprejme. K razumevanju in udeležanju te 'resnice' človeške ljubezni je usmerjena **prav razumljena spolna vzgoja**. Dejansko moramo ugotoviti, da je razširjen socialni in kulturni položaj, ki večinoma »bagatelizira« človeško spolnost, ker jo živi in razlaga v okrnjeni in osiromašeni obliki, ker jo povezuje edinole s telesom

in egoistično pojmovanim uživanjem. Večkrat so tudi same družinske razmere, iz katerih izhajajo duhovniški poklici, v tem oziru dokaj pomanjkljive in včasih tudi zelo neuravnotežene.

V takih razmerah je težja, toda tembolj **nujna vzgoja za spolnost, ki bo res in povsem osebna**, in ki zato daje prostor in zbuja ljubezen do čistosti kot kreposti, ki pospešuje zorenje osebe in jo usposablja, da more spoštovati in razvijati ženitovanjski pomen telesa.

Vzgoja za odgovorno ljubezen in osebna čustvena zrelost sta nujno potrebni za tistega, ki je kot duhovnik poklican k celibatu, to je, da z milostjo Svetega Duha in s svobodnim odgovorom svoje volje podarja vso svojo ljubezen in vnemo Jezusu Kristusu in Cerkvi. Glede ozirom na obveznost celibata mora čustvena zrelost znati vključevati, znotraj človeških odnosov vedrega prijateljstva in globokega bratstva, veliko, živo in osebno ljubezen do Jezusa Kristusa. Sinodalni očetje so zapisali: *»Pri obujanju čustvene zrelosti je izredno pomembna ljubezen do Kristusa, ki se podaljšuje v splošno predanost. Tako bo kandidat, poklican za celibat, našel v čustveni zrelosti trdno oporo za čisto življenje v zvestobi in veselju.«*

Ker pa karizma celibata, tudi kadar je pristna in preizkušena, pušča nedotaknjena nagnjenja in spodbude nagona, potrebujejo duhovniški kandidati razumno čustveno zrelost, odpoved vsemu, kar bi jo moglo ogroziti, **telesno in duhovno budnost, spoštovanje in obzirnost v medosebnih odnosih z moškimi in ženskami**. Dragocena pomoč pri tem je lahko primerna **vzgoja za pravo prijateljstvo** po zgledu vezi bratskega čustva, ki ga je Kristus sam izkazoval v svojem življenju (prim. Jn 11,5).

Človeška zrelost, še posebno čustvena zrelost, zahteva jasno in odločno oblikovanje za svobodo, ki se upodablja kot prepričana in prisrčna **pokorščina »resnici«** lastnega bitja, **»pomenu«** lastnega življenja, to je **»iskanem darovanju samega sebe«** kot pot in temeljna vsebina pristnega samouresničenja. Tako razumljena svoboda zahteva, da ima človek res sam **sebe v oblasti**, odločen, da se bojuje in premaga različne oblike sebičnosti in individualizma, ki zalezujeta življenje vsakogar, pripravljen, da se odpre drugim, velikodušen v predanosti in službi bližnjemu. To je pomembno za odločitev, da se človek podari poklicu, duhovniškemu še posebej, in da je tudi v težkih trenutkih zvest poklicu in drugim obveznostim, ki so z njim združene. **Na tej vzgojni poti in naproti zreli in odgovorni svobodi, lahko pomaga skupno življenje v semenišču.**

Tesno povezana z oblikovanjem za odgovorno svobodo je **vzgoja moralne vesti**: ta vzgoja spodbuja iz globin lastnega »jaza« pokorščino moralnim obveznostim, odkriva globok pomen take pokorščine, da je odgovor zavesten in svoboden, in torej iz ljubezni, na zahteve Boga in njegove ljubezni. Duhovnikova človeška zrelost – pišejo sinodalni očetje – mora vključiti **posebno oblikovanje vesti**. Da bi kandidat lahko zvesto opravljal svoje obveznosti do Boga in do Cerkve in da bi mogel modro voditi vesti vernikov, **se mora navaditi poslušati božji glas, ki jim govori v srcu, in se zvesto in trdno ravnati po njegovi volji.**